Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 05 sierpnia 2026 r.
znak sprawy: DBD.pp.071.133.2026

Pani
Małgorzata Kidawa - Błońska
Marszałek Senatu

Dotyczy: oświadczenia złożonego przez senatora Stanisława Pawlaka podczas 62. posiedzenia Senatu RP w dniu 8 lipca 2026 r.

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z oświadczeniem złożonym przez senatora Stanisława Pawlaka podczas 62. posiedzenia Senatu RP w dniu 8 lipca 2026 r., uprzejmie informuje co następuje:

Uruchomienie dodatkowej pomocy krajowej oraz szczegółowy wniosek do KE będą mogły zostać przygotowane po oszacowaniu szkód przez komisje powołane przez wojewodów. Oszacowanie szkód w poszczególnych gospodarstwach jest nie tylko warunkiem uruchomienia pomocy nałożonym przepisami Komisji Europejskiej ale również jest konieczne do sporządzenia Oceny Skutków Regulacji, która jest niezbędnym elementem każdej regulacji prawnej przedkładanej Radzie Ministrów .

Ustalenia zakresu i wysokości szkód w uprawach rolnych zgodnie z obowiązującymi przepisami dokonuje poprzez lustrację komisja powołana przez wojewodę, właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, tzn.: w ciągu 2 miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, nie później jednak niż do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji i nie wcześniej niż od wschodów upraw.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

W przypadku strat spowodowanych suszą do szacowania strat w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, służy publiczna aplikacja „zgłoś szkodę rolniczą”.

Wniosek o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy może złożyć każdy producent rolny, który złożył wniosek o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w roku, w którym wystąpiła susza i posiada Profil Zaufany w terminie do dnia 15 października roku wystąpienia suszy.

Producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych na podstawie obowiązujących przepisów mogą ubiegać się o:

• preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji i odtworzenie środków trwałych.

Kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu przez komisję powołaną przez wojewodę. Oprocentowanie tych kredytów wynosi 0,5% dla producenta rolnego, który w dniu wystąpienia szkód posiadał ubezpieczone 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich, w przypadku pozostałych producentów rolnych oprocentowanie obecnie wynosi 3,93% (rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - Dz.U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.);

• ulgę w opłaceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne oraz regulowaniu zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozłożenia ich na dogodne raty, a także umorzenie w całości lub w części bieżących składek na wniosek złożony do KRUS (art. 41a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – Dz.U. z 2025 r. poz. 1770);

• odroczenie i rozłożenie na raty płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz ulg w opłatach czynszu, a także umorzenia raty płatności czynszu z tytułu umów dzierżawy (art. 23a ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, Dz.U. z 2025 r. poz. 826);

• ulgę w podatku rolnym, na indywidualny wniosek producenta rolnego złożony do wójta (art. 67a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, Dz.U. z 2025 r. poz. 111).

Na chwilę obecną przewidziane w planie finansowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na 2026 rok środki na dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych są wystarczające.

W sektorze owoców i warzyw, producenci zrzeszeni w organizacjach producentów, które realizują program operacyjny, mają możliwość wdrożenia działań w ramach interwencji I.7.1 Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw. W jej zakresie do wsparcia kwalifikują się koszty związane z inwestycjami w aktywa materialne i niematerialne, służącymi do realizacji m.in. ochrony drzew i krzewów owocowych oraz upraw warzywnych przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi tj. grad, nadmierny deszcz, przymrozki, wiatr, a także przed zwierzyną łowną i ptakami.

W ramach tego działania do wsparcia kwalifikuje się zakup instalacji chroniących drzewa i krzewy owocowe, sadzonki bylin wieloletnich oraz uprawy warzywne przed:
- przymrozkami (np. urządzenia do mieszania powietrza, nagrzewnice przeciwprzymrozkowe, generatory dymu);

- opadami gradu, nadmiernymi opadami deszczu, wiatrem, nadmiernym nasłonecznieniem, zwierzętami łownymi, ptakami lub owadami (np. ogrodzenia chroniące przed zwierzętami, konstrukcje ochronne i przciwgradowe oraz cieniujące, specjalistyczne urządzenia do płoszenia ptaków, lampy owadobójcze).

Rolnicy produkujący owoce i/lub warzywa zrzeszeni w organizacjach producentów owoców i warzyw mogą otrzymywać wsparcie finansowe z UE na realizację działań zapisanych w programach operacyjnych tych organizacji. Są one uprawnione do otrzymania pomocy finansowej w wysokości 4,1% wartości produkcji sprzedanej przez daną organizację producentów. Wsparcie ma formę refundacji części kwalifikowanych wydatków poniesionych na działania zawarte w programie operacyjnym i może wynieść 50%.

Ponadto skierowany został do pana Christophe'a Hansena, Komisarza ds. Rolnictwa i Żywności Komisji Europejskiej, wniosek z 6 maja 2026 r. o uruchomienie nadzwyczajnej pomocy UE dla producentów owoców, którzy ponieśli straty spowodowane wystąpieniem tegorocznych przymrozków.

W odpowiedzi Komisja Europejska poinformowała, że oczekuje na uzupełniające dane dotyczące wielkości strat w uprawach sadowniczych, które Polska ma przekazać najpóźniej do 30 października 2026 r. Dopiero na podstawie pełnych i zweryfikowanych informacji służby Komisji dokonają oceny możliwości przyznania wsparcia z rezerwy kryzysowej UE. Aktualnie nie są jeszcze dostępne oficjalne, szczegółowe dane dotyczące skali strat w uprawach sadowniczych po wiosennych przymrozkach w 2026 r. Prace komisji odpowiedzialnych za szacowanie strat są w toku.

Ponadto informuję, że zmiany klimatu stwarzają poważne wyzwania dla możliwości prowadzenia działalności rolniczej. Susze czy ekstremalne zjawiska pogodowe są postrzegane jako zagrożenie dla zachowania opłacalności produkcji i tym samym wymuszają konieczność zmiany lub dostosowania dotychczasowych praktyk produkcyjnych do nowych wyzwań. Przejście w kierunku rolnictwa bardziej przyjaznego klimatowi i środowisku jest warunkiem dostosowania sektora rolnego do nowych okoliczności, przy jednoczesnym zachowaniu jego zdolności do zapewniania stabilnych dostaw bezpiecznej żywności.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR) stanowi narzędzie wsparcia zrównoważonych metod gospodarowania promujących działania przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące glebę, wodę i powietrze oraz różnorodność biologiczną.

W ramach PS WPR realizowanych jest szereg interwencji, które poprzez wsparcie finansowe mają zachęcić rolników do realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla środowiska i klimatu, w tym do właściwego gospodarowania glebą, wodą oraz ochrony trwałych użytków zielonych, a także do ochrony terenów podmokłych i torfowisk.

Jedną z interwencji środowiskowych realizowanych w ramach PS WPR są ekoschematy obszarowe, czyli prośrodowiskowy element systemu płatności bezpośrednich wspierający realizację przez rolników praktyk korzystnych m.in. dla

środowiska i klimatu. Są to roczne, dobrowolne i dodatkowo płatne praktyki, służące ochronie m.in. zasobów gleby, wód i klimatu. Realizacja przedmiotowych praktyk w gospodarstwie sprzyja długofalowemu zwiększeniu odporności środowiskowej i klimatycznej gospodarstw rolnych.

Rolnicy mogą ubiegać się o wsparcie m.in. w ramach ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych, którego celem jest promowanie retencjonowania wody, które poprawia gospodarkę wodną a także ogranicza emisję dwutlenku węgla do atmosfery.

Kolejnym ekoschematem, który w sposób długofalowy przyczynia się do zwiększenia odporności środowiskowej i klimatycznej gospodarstw jest ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, obejmujący katalog ośmiu praktyk, które prowadzą do zwiększenia zasobów węgla w glebie i ograniczają jego uwalnianie do atmosfery oraz promują zrównoważony rozwój i efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi (wodą, glebą i powietrzem), a także przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu. Wśród najważniejszych korzyści związanych z wdrożeniem poszczególnych praktyk w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi można wymienić m.in. zwiększenie poziomu materii organicznej w glebie, poprawę struktury gleby zabezpieczającą przed zmniejszeniem spływów powierzchniowych wody, ułatwieniem wsiąkania wody w głąb gleby oraz zwiększoną ochronę powierzchni gleby przed erozją wodną i wietrzną poprawiającą odporność gleby na suszę i powodzie.

Natomiast w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych promowane są praktyki rolnicze ukierunkowane na ochronę hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych (m.in.: półnaturalnych łąk wilgotnych oraz półnaturalnych łąk świeżych) oraz siedlisk lęgowych ptaków występujących na obszarach zasobnych w wodę (m.in: rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki). Jednym z wymogów zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest zakaz ingerencji w systemy melioracyjne w celu odprowadzania wody z tych obszarów. Stawka płatności zależy od rodzaju siedliska i wynosi od 912 zł/ha do 1 612 zł/ha. W ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych ukierunkowanych na ochronę cennych łąk i pastwisk w kampanii 2025 r. powierzchnia zadeklarowana we wnioskach wyniosła 612,4 tys. ha.

Od 2026 r. MRiRW wdrożyło nową interwencję rolno-środowiskowo-klimatyczną - Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych na gruntach użytkowanych rolniczo. Ma ona na celu przede wszystkim zrekompensowanie rolnikom poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji wymogów ustanowionych w ramach normy GAEC 2, które sprzyjają ochronie torfowisk i obszarów podmokłych poprzez zapobieganie ich odwadnianiu, zachowanie trwałych użytków zielonych czy wykluczenie głębokiej orki. W ramach tej interwencji istnieje również możliwość otrzymania wsparcia za przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone, co pozwoli na zachowanie i regenerację gleb organicznych na obszarach objętych normą GAEC 2, a także przyczyni się do ograniczania lub zapobiegania emisji gazów cieplarnianych.

Stawki płatności w ramach ww. interwencji wynoszą odpowiednio, w przypadku:
• Wariantu 1. Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych na trwałych użytkach zielonych – 581 zł/ha/rok.
• Wariantu 2. Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych na gruntach ornych – 627 zł/ha/rok.
• Wariantu 3. Przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone – 2 387 zł/ha/rok.

W ww. interwencji w kampanii 2026 r. powierzchnia zadeklarowana we wnioskach wyniosła ok. 115 tys. ha.

Działaniami służącymi retencji wody na obszarach wiejskich są również m. in. działania leśno-zadrzewieniowe, które zapobiegają erozji, przyczyniając się do zmniejszenia spływu powierzchniowego, a w okresie wiosenno-letnim stwarzają mikroklimat, w którym gleba jest mniej podatna na przesuszenie.

Od 2023 r. w ramach PS WPR rolnicy mają możliwość ubiegania się o wsparcie w ramach rozszerzonej oferty interwencji leśno-zadrzewieniowych. Obok wsparcia na: (a) Zalesianie gruntów rolnych, (b) Tworzenie zadrzewień śródpolnych, uruchomiono wsparcie na (c) Zakładanie systemów rolno-leśnych.

Interwencja Zalesianie gruntów rolnych dedykowana jest do gruntów rolnych charakteryzujących się niską przydatnością dla rolnictwa, stanowiących potencjalny obszar dla zakładania upraw leśnych, jak również kształtowania struktury krajobrazu obszarów wiejskich. Obszary zalesione mają korzystny wpływ na gleby i warunki wodne poprzez m.in. zapobieganie erozji i zwiększenie retencji na obszarach wiejskich. Interwencja Tworzenie zadrzewień śródpolnych jest ważna dla produkcji

rolnej poprzez m.in. zwiększanie retencji krajobrazowej, ograniczenie skutków suszy i zapobieganie erozji glebowej. Zadrzewienia śródpolne odgrywają też ważną rolę w ochronie jakości wód. Interwencja Zakładanie systemów rolno-leśnych to nowy rodzaj inwestycji, niewdrażanej dotychczas w Polsce, w ramach WPR. Systemy rolnoleśne to sposób użytkowania gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Drzewa i krzewy tworzą barierę chroniącą rośliny uprawne przed wiatrem, wpływają na poprawę zasobów wodnych oraz ochronę wód powierzchniowych jak również zapobiegają erozji.

Ponadto w celu złagodzenia trudności rolników, spowodowanych wystąpieniem gwałtownych i dotkliwych w skutkach zjawisk atmosferycznych, również w tym roku planuje się uruchomienie wypłat zaliczek na poczet płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach II filara WPR. Termin rozpoczęcia wypłat, ich maksymalny poziom oraz zakres zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Mają świadomość jak istotne znaczenie, szczególnie dla rolnictwa (a co się z tym wiąże bezpieczeństwo żywnościowego kraju), ma kwestia zatrzymywania i magazynowania wody w środowisku, zarówno w sposób naturalny, jak i sztuczny resort rolnictwa od lat prowadzi działania ukierunkowane na zwiększenie retencji wodnej.

W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 realizowane było poddziałanie 4.3. Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa w zakresie „Zarządzania zasobami wodnymi", z którego można było pozyskać środki na inwestycje związane z gospodarką wodną. Wsparcie miało na celu zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Beneficjentem wsparcia były gminy oraz Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP). W przypadku PGW WP w ramach działania finansowaniu (kwota wsparcia do 10 mln zł na operację) podlegały prace związane z budową lub przebudową urządzeń wodnych i hydrotechnicznych na ciekach wodnych.

W przypadku gmin zakres wsparcia obejmował budowę małych zbiorników retencyjnych o powierzchni nieprzekraczającej 5000 m2 oraz głębokości nieprzekraczającej 3 m od naturalnej powierzchni terenu, których celem jest

gromadzenie nie tylko wód opadowych i roztopowych, ale także korzystanie z wód gruntowych i wód płynących, np. w rowach melioracyjnych. Dodatkowo za koszty kwalifikowalne obejmujące infrastrukturę towarzyszącą uznano m.in. koszty urządzania stref buforowych (ekotonowych) służących redukcji zanieczyszczeń spływających do zbiornika, urządzania wodopojów o łagodnym pochyleniu zejścia dla zwierząt (dzikich) do wody, umocnienia wlotów i wylotów, upustów, przelewów, przewałów. Inwestycja mogła być zrealizowana w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, gminy miejsko-wiejskiej (z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców), gminy miejskiej (z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców). Maksymalna kwota dofinansowania wynosiła 500 tys. zł na operację.

W ramach zrealizowanych operacji:
• wybudowano, przebudowano lub wyremontowano 17 budowli hydrotechnicznych (w szczególności zbiorników wodnych, jazów, przepompowni),
• wybudowano i przebudowano 659 sztuk otwartych zbiorników retencyjnych o powierzchni nieprzekraczającej 5 000 m2 i głębokości nieprzekraczającej 3 m W wyniku 41 naborów, zrealizowano 593 operacji na kwotę 226,2 mln zł.

Natomiast w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności realizowano Inwestycję B3.3.1. pn.„Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”.

W ramach poszczególnych obszarów Inwestycji B3.3.1. zrealizowano:
• Obszar A - wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego zrealizowały 12 przedsięwzięć w zakresie realizacji szkoleń, warsztatów lub wyjazdów studyjnych w ramach Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW) dotyczących gospodarowania wodą, o łącznej wartości wydatków kwalifikowalnych wynoszącej 7 462 022,79 zł.
• Obszar B - gminy zrealizowały 61 przedsięwzięć o łącznej wartości wydatków kwalifikowalnych wynoszącej 39 079 896,03 zł.
W zakresie tych przedsięwzięć, przebudowano, odbudowano lub rozbudowano 165 urządzeń wodnych i urządzeń melioracji wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy.
• obszar C - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowały przedsięwzięcie o łącznej wartości wydatków kwalifikowalnych wynoszącej 68 008 535,15 zł polegające na inwentaryzacji urządzeń melioracji wodnych i gruntów

zmeliorowanych w celu aktualizacji ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych na terenie 12 zarządów zlewni, a także weryfikacji danych o urządzeniach melioracji wodnych i gruntach zmeliorowanych, aktualnie znajdujących się w prowadzonej elektronicznie ewidencji oraz nią jeszcze nie objętych.

Warto także przypomnieć, że Ministerstwo wspiera również działalność spółek wodnych. Na wniosek Ministra Rolnictwa od kilkunastu lat wydzielane są dodatkowe kwoty dla spółek wodnych na działalność bieżącą ukierunkowaną na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych, od 2017 r. była to kwota 40 mln zł. W związku z rosnącymi potrzebami finansowymi na realizację zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił z wnioskiem o zwiększenie wydatków w rezerwie celowej na 2026 rok do kwoty 80 mln zł, co zostało uwzględnione w tegorocznej ustawie budżetowej. Kwota ta została już rozdysponowana pomiędzy województwa, zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem.

Ponadto w nadzorze Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi znajdują się instytuty badawcze, których działalność skupia się m.in. na kwestii gospodarowania zasobami wodnymi, w tym nad zagadnieniami związanymi ze zwiększaniem retencji wodnej. Przykładowo – Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – PIB w Falentach badał wpływ działalności bobrów na gospodarowanie wodą w rolnictwie, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa –PIB w Puławach przygotował serię ulotek o sposobach poprawy retencji glebowej, rozdysponowanych w ośrodkach doradztwa rolniczego. Natomiast zespół złożony z przedstawicieli kilku instytutów badawczych opracował publikacje stanowiące zbiór zasad mających na celu ochronę wód i gleby, poprawę gospodarki wodnej oraz ograniczenie zanieczyszczeń w rolnictwie - „Kodeks dobrych praktyk wodnych w rolnictwie” oraz „Kodeks dobrych praktyk wodnych w ogrodnictwie”. Opracowania te dostępne są na stronie internetowej ministerstwa rolnictwa.

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 prowadzone są również obecnie prace nad przygotowaniem nowej interwencji, której celem będzie wzmocnienie odporności gospodarstw rolnych na ryzyka związane ze zmianami klimatycznymi, energetycznymi oraz rynkowymi.

Zakłada się objęcie wsparciem inwestycji realizowanych w gospodarstwach rolnych, służących zwiększeniu ich odporności na skutki niekorzystnych zjawisk klimatycznych, w tym m.in. inwestycji chroniących sady i plantacje wieloletnie przed przymrozkami oraz gradem. Szczegółowe warunki oraz zasady udzielania pomocy są obecnie opracowywane.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów